

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC KỸ NĂNG SỐNG CHO TRẺ MẪU GIÁO 5-6 TUỔI TẠI CÁC TRƯỜNG MẦM NON TRÊN ĐỊA BÀN XÃ BÁT TRÀNG, THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Nguyễn Thị Lam
Trường Mầm non Sao Khuê, xã Bát Tràng, thành phố Hà Nội
Email: coneckh81@gmail.com

Tóm tắt: Giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi là nội dung quan trọng trong Chương trình Giáo dục mầm non, góp phần hình thành những năng lực nền tảng giúp trẻ thích ứng với môi trường học tập ở bậc tiểu học và cuộc sống xã hội. Trên cơ sở khảo sát thực tiễn tại các trường mầm non trên địa bàn xã Bát Tràng, thành phố Hà Nội, nghiên cứu này tập trung phân tích thực trạng quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ theo bốn chức năng quản lý cơ bản: lập kế hoạch, tổ chức thực hiện, chỉ đạo và kiểm tra – đánh giá. Kết quả khảo sát cho thấy công tác quản lý đã có chuyển biến tích cực nhưng vẫn còn nhiều hạn chế như: kế hoạch chưa mang tính hệ thống; nội dung giáo dục kỹ năng sống còn dàn trải; phương pháp tổ chức chưa phát huy tính tích cực của trẻ; công tác kiểm tra – đánh giá còn hình thức; sự phối hợp giữa nhà trường và gia đình chưa hiệu quả. Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất một số biện pháp quản lý nhằm nâng cao chất lượng giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi tại địa phương.

Từ khóa: Quản lý giáo dục; kỹ năng sống; trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi; giáo dục mầm non.

MANAGING LIFE SKILLS EDUCATION ACTIVITIES FOR 5-6 YEAR OLD PRESCHOOL CHILDREN IN PRESCHOOLS IN BAT TRANG COMMUNE, HANOI CITY

Abstract: Life skills education for 5-6-year-old preschool children plays an important role in forming foundational competencies that help children adapt to primary school learning and social life. Based on a field survey in preschools in Bat Trang commune, Hanoi, this study analyzes the current situation of managing life skills education activities through four management functions: planning, implementation, direction, and evaluation. The results indicate positive changes but also reveal limitations such as lack of systematic planning, fragmented content, teacher-centered methods, formalistic assessment practices, and weak cooperation between school and family. Accordingly, the study proposes several management solutions to improve the effectiveness of life skills education for preschool children aged 5-6 in the local context.

Keywords: Educational management; life skills; preschool children aged 5-6; early childhood education.

Nhận bài: 07/03/2026

Phản biện: 28/03/2026

Duyệt đăng: 31/03/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong hệ thống giáo dục quốc dân, giáo dục mầm non là bậc học đầu tiên, giữ vai trò nền tảng trong việc hình thành và phát triển nhân cách trẻ em. Đặc biệt, giai đoạn 5-6 tuổi là thời kỳ chuyển tiếp quan trọng, chuẩn bị cho trẻ bước vào lớp 1, đòi hỏi trẻ phải có những kỹ năng cơ bản như tự phục vụ, giao tiếp, hợp tác và giải quyết vấn đề đơn giản. Trong bối cảnh đổi mới giáo dục theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực người học, Nghị quyết số 29-NQ/TW đã xác định rõ yêu cầu chuyển mạnh từ trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực. Thông tư 51/2020/TT-BGDĐT cũng nhấn mạnh việc tổ chức giáo dục mầm non theo hướng trải nghiệm, lấy trẻ làm trung tâm.

Thực tiễn tại các trường mầm non xã Bát Tràng cho thấy, hoạt động giáo dục kỹ năng sống đã được triển khai nhưng chưa đồng bộ; công tác quản lý còn hạn chế về tính hệ thống, công cụ đánh giá và sự phối hợp giữa các lực lượng giáo dục.

Xuất phát từ yêu cầu thực tiễn đó, việc nghiên cứu vấn đề “Quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi” là cần thiết, có ý nghĩa khoa học và thực tiễn sâu sắc.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý luận về quản lý giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi tại trường mầm non

Quản lý giáo dục kỹ năng sống trong trường mầm non được thực hiện thông qua bốn chức năng quản lý cơ bản, có quan hệ biện chứng với nhau trong một chu trình quản lý thống nhất.

Trước hết, lập kế hoạch hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi tại trường mầm non. Lập kế hoạch giữ vai trò định hướng toàn bộ hoạt động giáo dục kỹ năng sống. Kế hoạch cần đảm bảo tính mục tiêu rõ ràng, tính hệ thống theo độ tuổi và tính linh hoạt phù hợp với điều kiện thực tiễn của nhà trường.

Tiếp theo, tổ chức thực hiện giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi tại trường mầm

non. Tổ chức thực hiện bao gồm việc phân công nhiệm vụ cho giáo viên, tổ chức hoạt động giáo dục, bố trí môi trường học tập và huy động các nguồn lực hỗ trợ nhằm đảm bảo điều kiện thực hiện kế hoạch.

Chỉ đạo thực hiện giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi tại trường mầm non. Chỉ đạo thực hiện là quá trình điều hành, hướng dẫn chuyên môn và hỗ trợ giáo viên trong việc tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống, đảm bảo sự thống nhất về phương pháp và nội dung giáo dục trong toàn trường.

Cuối cùng, kiểm tra – đánh giá hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi tại trường mầm non. Kiểm tra - đánh giá giữ vai trò phản hồi thông tin, giúp xác định mức độ đạt được của trẻ so với mục tiêu giáo dục, từ đó điều chỉnh kế hoạch và phương pháp tổ chức hoạt động một cách kịp thời và khoa học.

2.2. Thực trạng quản lý giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi tại các trường mầm non trên địa bàn xã Bát Tràng, thành phố Hà Nội

Qua quá trình khảo sát cho thấy mức độ thực hiện các nội dung quản lý giáo dục kỹ năng sống tại các trường mầm non trên địa bàn xã Bát Tràng nhìn chung chưa đạt mức cao, chủ yếu tập trung ở mức “trung bình” và “khá”, trong khi tỷ lệ đánh giá “tốt” còn thấp và “yếu” vẫn xuất hiện ở tất cả các nội dung quản lý. Điều này phản ánh một thực trạng mang tính phổ biến trong giáo dục mầm non hiện nay, đó là sự chuyển biến về nhận thức đã có nhưng năng lực tổ chức và công cụ quản lý vẫn chưa theo kịp yêu cầu đổi mới.

Trước hết, đối với công tác lập kế hoạch, tỷ lệ đánh giá ở mức trung bình chiếm cao nhất (40,7%), trong khi mức tốt chỉ đạt 18,5%. Điều này cho thấy việc lập kế hoạch giáo dục kỹ năng sống chưa được thực hiện theo hướng chiến lược và hệ thống. Nhiều trường vẫn xây dựng kế hoạch theo hướng lồng ghép trong kế hoạch giáo dục năm học chung, chưa có kế hoạch riêng biệt với cấu trúc mục tiêu – nội dung – phương pháp – đánh giá rõ ràng. Hệ quả là hoạt động giáo dục kỹ năng sống thiếu tính định hướng dài hạn, chưa xác định rõ chuẩn đầu ra theo từng độ tuổi 5–6. Đây là một hạn chế quan trọng vì lập kế hoạch là khâu mở đầu, có vai trò quyết định chất lượng của toàn bộ quá trình quản lý.

Đối với công tác tổ chức thực hiện, mặc dù tỷ lệ đánh giá “khá” đạt 38,9% và “tốt” đạt 22,1%,

song mức “trung bình” vẫn còn khá cao (30,6%). Điều này phản ánh việc tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống đã có sự quan tâm nhưng chưa thực sự đồng bộ. Quan sát thực tế cho thấy các hoạt động chủ yếu vẫn được tổ chức trong phạm vi lớp học, mang tính định hướng của giáo viên nhiều hơn là sự chủ động trải nghiệm của trẻ. Các hoạt động ngoài trời, hoạt động gắn với bối cảnh thực tiễn địa phương như làng nghề gốm Bát Tràng chưa được khai thác hiệu quả. Điều này làm giảm cơ hội trải nghiệm thực tế – yếu tố cốt lõi trong hình thành kỹ năng sống ở lứa tuổi mầm non.

Đối với công tác chỉ đạo thực hiện, tỷ lệ đánh giá mức trung bình (34,3%) và yếu (10,1%) cho thấy sự không đồng đều trong hoạt động quản lý. Một bộ phận cán bộ quản lý đã có sự chỉ đạo chuyên môn, tuy nhiên mức độ sâu sát chưa cao, chủ yếu dừng ở việc triển khai văn bản và kế hoạch, chưa đi vào hỗ trợ thực hành sư phạm cụ thể cho giáo viên. Điều này dẫn đến tình trạng giáo viên thực hiện theo kinh nghiệm cá nhân, thiếu sự thống nhất trong phương pháp tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống giữa các lớp và các khối lớp.

Đáng chú ý nhất là nội dung kiểm tra – đánh giá, đây là nội dung có tỷ lệ “yếu” cao nhất (12,0%) và “trung bình” chiếm tới 42,6%. Điều này phản ánh rõ nét hạn chế trong việc xây dựng công cụ đánh giá kỹ năng sống cho trẻ. Hiện nay, việc đánh giá chủ yếu dựa trên quan sát định tính của giáo viên, chưa có bộ tiêu chí cụ thể theo từng nhóm kỹ năng và từng mức độ phát triển. Do đó, kết quả đánh giá mang tính cảm tính, thiếu độ tin cậy và khó theo dõi sự tiến bộ của trẻ theo thời gian. Đây là một khoảng trống quan trọng trong quản lý giáo dục, bởi kiểm tra – đánh giá không chỉ là khâu cuối cùng mà còn là cơ sở điều chỉnh toàn bộ quá trình giáo dục.

Tổng hợp các kết quả trên cho thấy một bức tranh quản lý mang tính “chuyển tiếp”: nhận thức đã có sự cải thiện nhưng hệ thống quản lý chưa hoàn thiện. Các chức năng quản lý tuy đã được triển khai nhưng chưa đạt mức đồng bộ và hiệu quả cao. Đặc biệt, tồn tại rõ nét sự lệch pha giữa “tổ chức thực hiện” và “kiểm tra – đánh giá”, cũng như giữa “kế hoạch” và “thực tiễn triển khai”.

Từ những phân tích trên có thể khẳng định rằng, để nâng cao hiệu quả giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi tại các trường mầm non xã Bát Tràng, cần thiết phải có các biện pháp quản lý mang tính hệ thống, đồng bộ và dựa trên

tiếp cận phát triển năng lực, trong đó đặc biệt chú trọng đến việc chuẩn hóa công cụ đánh giá, tăng cường trải nghiệm thực tiễn và nâng cao hiệu quả phối hợp giữa nhà trường – gia đình.

2.3. Một số biện pháp quản lý giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi tại các trường mầm non trên địa bàn xã Bát Tràng, thành phố Hà Nội

2.3.1. Xây dựng kế hoạch giáo dục kỹ năng sống theo hướng tiếp cận năng lực

Nội dung của biện pháp tập trung vào việc xây dựng khung kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi theo bốn nhóm năng lực cơ bản: kỹ năng tự phục vụ, kỹ năng giao tiếp – ứng xử, kỹ năng hợp tác và kỹ năng giải quyết vấn đề. Trên cơ sở đó, nhà trường thiết kế hệ thống kế hoạch giáo dục theo cấu trúc từ năm học đến tháng, tuần, đảm bảo tính liên kết chặt chẽ giữa mục tiêu – nội dung – phương pháp – đánh giá. Đồng thời, kế hoạch cần được tích hợp linh hoạt trong chương trình giáo dục mầm non hiện hành, tránh tình trạng tách rời hoặc lồng ghép hình thức.

Về cách thức thực hiện, Ban giám hiệu giữ vai trò chủ trì trong việc xây dựng khung kế hoạch tổng thể, đảm bảo định hướng chung cho toàn trường. Các tổ chuyên môn có trách nhiệm cụ thể hóa kế hoạch theo từng khối lớp, phù hợp với đặc điểm phát triển của trẻ. Đặc biệt, việc thống nhất kế hoạch cần được thực hiện thông qua các hội thảo chuyên môn, sinh hoạt chuyên đề nhằm đảm bảo sự đồng thuận và tính khả thi trong triển khai thực tiễn.

2.3.2. Đổi mới tổ chức hoạt động giáo dục theo hướng trải nghiệm

Nội dung của biện pháp tập trung vào việc tăng cường các hoạt động trải nghiệm thực tế, tổ chức trò chơi đóng vai theo tình huống và khai thác hiệu quả môi trường giáo dục địa phương, đặc biệt là đặc trưng làng nghề gốm Bát Tràng. Thông qua đó, trẻ được tham gia vào các tình huống gần gũi như mua bán, giao tiếp, hợp tác nhóm và xử lý các tình huống đơn giản trong cuộc sống hằng ngày.

Về tổ chức thực hiện, nhà trường cần bố trí các hoạt động ngoài lớp học một cách thường xuyên, có kế hoạch rõ ràng và phù hợp với điều kiện thực tế. Đồng thời, cần tăng cường phối hợp với cộng đồng địa phương, các nghệ nhân làng nghề để tổ chức các hoạt động trải nghiệm thực tế cho trẻ. Trong lớp học, việc xây dựng các góc kỹ năng sống chuyên biệt cũng cần được chú trọng nhằm tạo môi trường học tập mở, khuyến khích trẻ chủ động tham gia và thực hành.

2.3.3. Bồi dưỡng năng lực giáo viên về giáo dục kỹ năng sống

Nội dung bồi dưỡng tập trung vào việc nâng cao nhận thức và kỹ năng tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ thông qua các hình thức tập huấn chuyên đề, sinh hoạt chuyên môn theo hướng nghiên cứu bài học và xây dựng ngân hàng hoạt động giáo dục mẫu. Đây là cơ sở giúp giáo viên có thêm công cụ, phương pháp và kinh nghiệm thực tiễn trong tổ chức hoạt động.

Trong quá trình thực hiện, nhà trường cần tổ chức các lớp tập huấn định kỳ với sự tham gia của chuyên gia hoặc cán bộ quản lý có kinh nghiệm. Hoạt động dự giờ – rút kinh nghiệm cần được thực hiện thường xuyên nhằm giúp giáo viên điều chỉnh phương pháp giảng dạy. Bên cạnh đó, việc xây dựng và chia sẻ video minh họa các hoạt động giáo dục kỹ năng sống hiệu quả sẽ góp phần lan tỏa các mô hình tốt trong toàn trường.

2.3.4. Xây dựng bộ công cụ đánh giá kỹ năng sống của trẻ

Nội dung của biện pháp bao gồm việc xây dựng bộ tiêu chí đánh giá theo 4 mức độ phát triển (chưa đạt, đạt, khá, tốt) đối với từng nhóm kỹ năng; thiết kế phiếu quan sát hành vi trong các hoạt động hằng ngày; và xây dựng hồ sơ theo dõi sự phát triển cá nhân của trẻ theo thời gian.

Trong quá trình triển khai, nhà trường cần tổ chức xây dựng bộ tiêu chí dựa trên đặc điểm phát triển tâm – sinh lý của trẻ 5–6 tuổi, đảm bảo tính phù hợp và khả thi. Việc đánh giá cần được thực hiện định kỳ, kết hợp giữa quan sát của giáo viên và phản hồi từ phụ huynh. Đồng thời, hồ sơ phát triển kỹ năng sống của trẻ cần được cập nhật thường xuyên nhằm theo dõi sự tiến bộ và điều chỉnh hoạt động giáo dục kịp thời.

2.3.5. Tăng cường phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi tại các trường mầm non

Nội dung biện pháp tập trung vào việc hướng dẫn phụ huynh thực hành kỹ năng sống tại nhà, tổ chức các hoạt động trải nghiệm có sự tham gia của cha mẹ và ứng dụng công nghệ thông tin trong việc kết nối giữa gia đình và nhà trường. Điều này giúp tạo ra sự thống nhất trong quá trình giáo dục và hạn chế tình trạng “đứt gãy” trong rèn luyện kỹ năng của trẻ.

Về tổ chức thực hiện, nhà trường cần xây dựng “sổ tay kỹ năng sống cho phụ huynh” nhằm cung cấp kiến thức và hướng dẫn cụ thể. Đồng thời, các nhóm trao đổi trực tuyến giữa giáo viên và phụ

huynh cần được duy trì thường xuyên để cập nhật thông tin về sự tiến bộ của trẻ. Ngoài ra, việc tổ chức “Ngày hội gia đình” hoặc các hoạt động trải nghiệm chung sẽ góp phần tăng cường sự gắn kết giữa các lực lượng giáo dục.

2.3.6. *Đổi mới kiểm tra, giám sát hoạt động giáo dục kỹ năng sống*

Nội dung biện pháp bao gồm kiểm tra chuyên đề về giáo dục kỹ năng sống, dự giờ có phân tích sư phạm và tổ chức rút kinh nghiệm định kỳ. Thông qua đó, nhà trường có thể phát hiện kịp thời những hạn chế trong tổ chức hoạt động và đưa ra các điều chỉnh phù hợp.

Trong quá trình thực hiện, Ban giám hiệu cần xây dựng kế hoạch kiểm tra cụ thể theo từng giai đoạn, kết hợp giữa kiểm tra định kỳ và kiểm tra đột xuất. Kết quả kiểm tra cần được sử dụng làm căn cứ đánh giá thi đua giáo viên, đồng thời là cơ sở để cải tiến chất lượng hoạt động giáo dục. Sau mỗi đợt kiểm tra, cần tổ chức họp rút kinh nghiệm nhằm chia sẻ bài học và nhân rộng các mô hình hiệu quả.

III. KẾT LUẬN

Quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi là một nội dung có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong bối cảnh đổi mới giáo dục mầm non hiện nay, góp phần hình thành nền tảng nhân cách và năng lực xã hội ban đầu cho trẻ. Kết quả nghiên cứu thực tiễn tại các trường mầm non trên địa bàn xã Bát Tràng cho thấy, công tác này đã bước đầu được quan tâm triển khai và có những chuyển biến tích cực. Tuy nhiên, mức độ thực hiện còn chưa đồng bộ giữa các khâu quản lý, đặc biệt là trong lập kế hoạch, tổ chức hoạt động và kiểm tra – đánh giá. Bên cạnh đó, sự phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong giáo dục kỹ năng sống cho trẻ vẫn còn hạn chế, chưa tạo được sự thống nhất trong quá trình giáo dục. Những tồn tại này ảnh hưởng nhất định đến chất lượng hình thành kỹ năng sống của trẻ trong giai đoạn chuyển tiếp quan trọng trước khi vào lớp 1.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), Thông tư số 51/2020/TT-BGDĐT ngày 31/12/2020 về việc sửa đổi, bổ sung một số nội dung của Chương trình Giáo dục mầm non ban hành kèm theo Thông tư số 17/2009/TT-BGDĐT (đã được sửa đổi, bổ sung bởi Thông tư số 28/2016/TT-BGDĐT), Hà Nội.

Ban Chấp hành Trung ương (2013), Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, Hà Nội.

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2019), Chương trình Giáo dục mầm non (ban hành kèm theo Thông tư số 17/2009/TT-BGDĐT, được sửa đổi, bổ sung bởi Thông tư số 28/2016/TT-BGDĐT và Thông tư số 51/2020/TT-BGDĐT), Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.

Đặng Thành Hưng (2017), Quản lý giáo dục, Nhà xuất bản Đại học Sư phạm, Hà Nội.

Nguyễn Thị Hòa (2018), Giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mầm non, Nhà xuất bản Đại học Sư phạm, Hà Nội.

Lê Thị Ánh Tuyết (2021), Tổ chức hoạt động giáo dục mầm non theo hướng phát triển năng lực trẻ, Nhà xuất bản Đại học Sư phạm, Hà Nội.